

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 23 marca 2021 r. (data nadania, k. 30) powód, A. C. s.r.o. z siedzibą w P. (Republika Czeska), wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 10 602,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 lipca 2020 r. do dnia zapłaty. Powód wywodził swoje roszczenie z odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę wyrządzoną przez kierowcę, który posiadał u pozwanego obowiązkowe ubezpieczenie OC. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się 10 302,63 zł tytułem różnicy pomiędzy odszkodowaniem netto należnym (wg. twierdzeń powoda) a uznanym i wypłaconym przez pozwanego oraz 500 zł tytułem odszkodowania obejmującego podatek VAT – zdaniem powoda pozwany bezzasadnie przyjął bowiem, że powód może odliczyć VAT od ewentualnej naprawy i przez to jego szkoda może obejmować co najwyżej koszt netto (a nie brutto) naprawy pojazdu. Powód wniósł również o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (pозew, k. 1-3)

2. W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 14 maja 2021 r. pozwany wniósł o oddalenie pozwu w całości i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z należnymi odsetkami. Podniósł, że postępowanie likwidacyjne ubezpieczyciel przeprowadził prawidłowo, wypłacone przez niego odszkodowanie pozwalało w pełni usunąć uszkodzenia w pojeździe powoda, a nieskorzystanie przez powoda z oferty naprawy pojazdu zapewnianej przez ubezpieczyciela naruszało obowiązek minimalizacji szkody. (sprzeciw, k. 36-43)

Ustalenia faktyczne

3. W dniu 20 stycznia 2020 r. o godz. 14:50 miało miejsce w W., przy ul. (...), zdarzenie drogowe – zderzenie tylne pojazdów V. (ciężarowy) oraz A. M., przy czym sprawcą zdarzenia był kierowca pierwszego z nich. Sprawca przyjął mandat karny, w dniu zdarzenia jego pojazd był objęty ochroną ubezpieczeniową z obowiązkowej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kierowców udzielaną przez (...) S.A.

(notatka o zdarzeniu, k. 8)

4. Dnia 22 stycznia 2020 r. spółka (...) s.r.o. z siedzibą w P., właściciel pojazdu, zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi. Poinformowała, że w samochodzie A. M. (o cenie katalogowej 194 500 euro) została uszkodzona ramka rejestracji, krata wlotu powietrza, pokrywa przednia i zderzak przedni. Pismem z dnia 27 stycznia 2020 r. ubezpieczyciel poinformował spółkę o możliwości wypłaty odszkodowania w kwocie 12 612,74 zł oraz skorzystaniu z bezgotówkowej naprawy pojazdu w sieci naprawczej (...). Niedługo później spółka przedstawiła kosztorys napraw sporządzony przez autoryzowany serwis samochodów A. M. w W. dnia 30 stycznia 2020 r., szacujący koszty naprawy na kwotę 28 185,91 zł brutto/22 915,37 zł netto. Na potrzeby sporządzenia kalkulacji przyjęto ceny jak dla samochodu marki M. (...).

(zgłoszenie szkody, k. 9-11; spis wyposażenia, k. 17; pismo ubezpieczyciela, k. 46; kalkulacja, k. 18-22)

5. Pismem z dnia 13 lutego 2020 r. ubezpieczyciel poinformował spółkę, że może zaakceptować przesłany kosztorys naprawy do kwoty 19 592,53 zł netto pod warunkiem przedstawienia rachunku albo faktury potwierdzającej wykonanie naprawy. Ubezpieczyciel odmówił uwzględnienia w pełnej wysokości m. in. stawek roboczogodziny przyjętych w kalkulacji. Spółka takiej faktury lub rachunku nie przedstawiła i nie dokonała naprawy pojazdu. Pismem z dnia 30 czerwca 2020 r. ubezpieczyciel poinformował spółkę, że ustalił wysokość szkody według kosztów naprawy na kwotę 12 612,74 zł (kwota netto, bez podatku VAT). W toku dalszej korespondencji przedprocesowej ubezpieczyciel wyrażał gotowość zawarcia ugody zakładającej wypłatę odszkodowania w wyższej wysokości, ale nie spotkały się one z aprobatą spółki. Osią sporu było między innymi uwzględnienie w kwocie odszkodowania podatku VAT – ubezpieczyciel twierdził, że skoro spółka jest zarejestrowanym podatnikiem VAT w Czechach, to na zasadzie

wewnątrzspółnotowego nabycia towarów może nabyć części i dokonać naprawy nieobciążone podatkiem VAT (stawka 0%).

(pismo, k. 13; kalkulacja z uwagami ubezpieczyciela, k. 23-25; decyzja, k. 12; pisma w sprawie ugody, k. 14-16; korespondencja, k. 26-29)

6. Koszt naprawy uszkodzeń w samochodzie marki A. M. należącym do spółki wynosi 28 185,91 zł brutto / 22 915,37 zł netto. (opinia biegłego, k.86-96)

Omówienie dowodów

7. Stan faktyczny niniejszej sprawy w zasadniczej części był bezsporny i był możliwy do ustalenia na podstawie dokumentów przedłożonych przez powoda i pozwanego. W szczególności pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności za sprawcę szkody co do samej zasady oraz zakresu uszkodzeń w pojeździe powoda.

8. Pierwszą sporną pomiędzy stronami kwestią był koszt naprawy samochodu należącego do powoda. W celu jej rozstrzygnięcia Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej, który sporządził kalkulację naprawy i stwierdził, że koszt ten wyniósłby 28 185,91 zł brutto / 22 915,37 zł netto (co pokrywa się z kosztorysem naprawy sporządzonym przez autoryzowany salon (...) w W.). Biegły sądowy J. Z. wskazał, że ceny części samochodowych marki A. M. nie są dostępne w programie służącym kalkulacjom (marka ta produkuje samochody luksusowe, z racji swojej ceny nie występują często na drogach), w związku z czym oparł się na cenach przewidywanych dla samochodów najbardziej zbliżonej kategorii dostępnych w programie, czyli M. (...) (taki sam zabieg wykonał salon (...) sporządzający prywatną kalkulację naprawy dla powoda). Żadna ze stron nie zakwestionowała takiego sposobu wyceny, w związku z czym Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania jej samemu z urzędu. Biegły wyjaśnił przyczynę takiego działania, a swoje wnioski przekonująco uargumentował. Z uwagi na to Sąd przyjął ją jako podstawę swoich ustaleń faktycznych w sprawie.

9. Drugim punktem spornym w sprawie było to, czy wypłacone powodowi odszkodowanie powinno obejmować kwotę brutto, czy netto, a zatem czy powód miałby prawo do odliczenia podatku VAT od zakupionych części i przeprowadzonej naprawy. Powód dla wyjaśnienia tej kwestii wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego księgowego, Sąd natomiast uznał, że bardziej adekwatna dla tej tematyki będzie opinia specjalisty z zakresu podatku VAT i dopuścił dowód z opinii biegłego tej specjalności. Sąd jest zdania, że w przypadku tak szczególnej i skomplikowanej dziedziny, jaką jest prawo podatkowe (i to nie tylko krajowe, ale też unijne), bardziej słuszne było skorzystanie z wyjaśnień osoby specjalizującej się w tej tematyce niż w pełni samodzielne poszukiwanie właściwych podstaw prawnych i dokonywanie interpretacji tych przepisów przez Sąd.

10. Opinie B. R. Sąd uznał za wyczerpujące i przekonujące. Biegła przedstawiła swoje rozumowania w wielowariantowy i rozbudowany sposób, wskazując na pewne niedostatki w materiale dowodowym sprawy, które utrudniały kategorię odpowiedź na pytania o możliwość odliczenia podatku VAT przez powoda w świetle stanu faktycznego niniejszej sprawy. Jednocześnie wyodrębnione przez siebie teoretyczne warianty wyjaśniła na tyle precyzyjnie, że Sąd mógł w oparciu o nie wydać rozstrzygnięcie w sprawie i nie zachodziła potrzeba wydawania przez biegłą kolejnej opinii uzupełniającej, o którą wnioskował powód. Stąd dowód z kolejnej uzupełniającej opinii został pominięty na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Co istotne, opinie te nie były kwestionowane i podważane przez stronę pozwaną. Z uwagi na to, że opinia tej biegłej dotyczyła kwestii prawnych, Sąd odniesie się do niej szczegółowo w dalszej części uzasadnienia.

Ocena prawna

11. Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Koszt naprawy pojazdu netto

12. Stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Na charakter odpowiedzialności cywilnej z umów ubezpieczenia w przypadku szkód wyrządzonych ruchem pojazdów mechanicznych wpływa również treść art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2021 roku, poz. 854). Zgodnie z tym przepisem z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. W przedmiotowej sprawie posiadacz pojazdu będący wyłącznym sprawcą kolizji drogowej, co nie było przez strony kwestionowane, był objęty ubezpieczeniem obowiązkowym. W przypadku odpowiedzialności wynikającej z umów ubezpieczenia obowiązuje stosownie do reguł ogólnych odpowiedzialność za szkody pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, gdyż zgodnie z treścią art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Szkoda musi pozostawać więc w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem ją wywołującym np. kolizją drogową.

13. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c., w granicach normalnych następstw działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, i w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. W myśl tego przepisu szkoda może występować w dwojakiej postaci, po pierwsze może ona obejmować straty, które poszkodowany poniósł (*damnum emergens*), albo też, po drugie, utratę korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*). Przez pojęcie *damnum emergens* przyjęto rozumieć każde pogorszenie się sytuacji majątkowej poszkodowanego, wskutek zmniejszenia się posiadanych aktywów lub też zwiększenia jego pasywów (zob. A. Rembieliński, w: J. Winiarz, Komentarz KC, t. 1, 1989, s. 295).

14. Zgodnie z art. 826 § 1 k.c. w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Z kolei w myśl art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, o którym mowa w art. 4 pkt 1-3, osoba uczestnicząca w nim, z uwzględnieniem ust. 2, jest obowiązana do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody. Tym samym osoba poszkodowana ma obowiązek ograniczenia (co ważne – w miarę posiadanych możliwości) wysokości szkody. Co do zasady zatem osoba poszkodowana powinna zatem współdziałać z ubezpieczycielem, jeśli proponowane przez niego działania pozwolą na ograniczenie wysokości szkody.

15. Zgodnie zaś z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie III CZP 32/03, „odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku”. W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, iż poszkodowanemu przysługuje wybór odpowiedniego warsztatu naprawczego, któremu powierzy on dokonanie naprawy uszkodzonego pojazdu, a warsztaty te mogą posługiwać się różnymi cenami w zakresie tych samych lub podobnych prac naprawczych. Co więcej, ceny te mogą odbiegać od cen stosowanych przez warsztaty naprawcze działające na odpowiednim rynku lokalnym (np. na terenie określonego miasta lub gminy). Sąd Najwyższy wskazał również, że zgodnie z zasadą pełnej kompensaty poniesionej szkody (art. 361 § 2 k.c.), poszkodowany będzie mógł domagać się od podmiotu odpowiedzialnego (ubezpieczyciela) odszkodowania obejmującego poniesione koszty wspomnianych prac naprawczych.

16. Sąd Najwyższy w późniejszym orzecznictwie podtrzymał kierunek wyznaczony w cytowanej wyżej uchwale. I tak np. w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. III CZP 20/17, dotyczącej przede wszystkim kosztów najmu zastępczego samochodu, wskazał, że w przypadku kosztów naprawy pojazdu służących bezpośrednio wyeliminowaniu

już istniejącej szkody majątkowej interes poszkodowanego podlega intensywniejszej ochronie niż w przypadku wydatków na najem pojazdu zastępczego, a celowość i ekonomiczność wydatków służących bezpośrednio restytucji (naprawie pojazdu) jest kontrolowana co do zasady tylko w wąskich granicach określonych w art. 363 § 1 zd. 2 k.c. Co więcej, koszty naprawy pojazdu mogą być dochodzone jeszcze przed ich poniesieniem.

17. Co do wysokości kosztów naprawy mogących podlegać restytucji Sąd Najwyższy wypowiedział się także w wyroku z dnia 3 kwietnia 2019 r., sygn. II CSK 100/18. Wskazał w nim, bogato odwołując się do wcześniejszych wyroków i uchwał, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że powstanie roszczenia z tytułu kosztów przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu pierwotnego, a tym samym zakres odszkodowania, nie zależą od tego czy poszkodowany dokonał restytucji i czy w ogóle ma taki zamiar. Odpowiada ono niezbędnym i ekonomicznie uzasadnionym kosztom naprawy, a naprawa dokonana przed uzyskaniem świadczenia od ubezpieczyciela, jej koszt i faktyczny zakres nie ma zasadniczego wpływu na sposób ustalania wysokości odszkodowania.

18. Nie ma zatem znaczenia czy naprawienie szkody następuje na podstawie faktur za naprawę pojazdu czy wyceny kosztów naprawy - zasady naprawienia szkody muszą być identyczne. W konsekwencji spotykane niekiedy w praktyce uzależnienie wypłaty należności od faktycznego dokonania naprawy i udokumentowania jej kosztów nie jest uzasadnione. Szkodą (art. 361 § 2 k.c.) jest bowiem różnica między stanem majątku poszkodowanego jaki zaistniał po zdarzeniu wywołującym szkodę, a stanem tego majątku, jaki istniałby, gdyby nie nastąpiło to zdarzenie. Roszczenie odszkodowawcze powstaje z chwilą powstania obowiązku naprawienia szkody, a nie po powstaniu kosztów naprawy pojazdu, z czym wiąże się brak obowiązku po stronie poszkodowanego udowadniania konkretnych wydatków poniesionych na naprawę pojazdu. Pokrycie kosztów naprawy pojazdu jest jedynie szkodą następczą, a szkodą bezpośrednią jest uszkodzenie pojazdu i w momencie jej wystąpienia powstaje odpowiedzialność sprawcy i ubezpieczyciela.

19. Podobne stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 grudnia 2018 r., sygn. akt III CZP 51/18, podkreślając jednocześnie, iż „odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego może być ustalone, w przypadku szkody częściowej, jako równowartość hipotetycznie określonych kosztów przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego także wtedy, gdy przed ustaleniem wysokości odszkodowania pojazd zostanie naprawiony. Jeżeli ubezpieczyciel wykaże, że taki sposób rozliczenia szkody przewyższa wielkość uszczerbku w majątku poszkodowanego, odszkodowanie - stosownie do okoliczności sprawy - może ulec obniżeniu”. W związku z powyższym to na ubezpieczycielu ciąży obowiązek wykazania, iż tak wyliczone odszkodowanie na rzecz poszkodowanego w istocie nie wyrównuje uszczerbku w majątku, a jest dodatkową korzyścią, która została mu niesłusznie przysądzona.

20. Sąd podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wskazane w prezentowanych powyższej orzeczeniach i nie przyjął argumentacji pozwanego, która opierała się na twierdzeniach oraz tezach z uzasadnień sądów powszechnych z tym stanowiskiem sprzecznych. Podnoszona przez ubezpieczyciela możliwość skorzystania z warsztatu naprawczego wskazanego przez ubezpieczyciela pozbawiałaby w istocie poszkodowanego prawa do wyboru sposobu naprawienia szkody i nie wpływa na ocenę, czy wysokość szkody poszkodowanego mieści się w granicach celowości i ekonomicznego uzasadnienia. Pozwany ubezpieczyciel nie może narzucać poszkodowanemu – a zatem osobie z którą nie jest związany umową – konkretnego warsztatu, w którym ma zostać przeprowadzona naprawa. Ponadto nie budziło wątpliwości, że uszkodzony pojazd nie jest „przeciętnym” pojazdem występującym na drogach, lecz o wyższym, luksusowym standardzie, posiadającym wysoką wartość rynkową. Naprawa pojazdu przy pomocy części zamiennych nieoryginalnych albo przez serwis nie posiadający autoryzacji producenta z pewnością odbiłaby się negatywnie na wartości samochodu po wypadku, a tym samym nie byłaby w stanie przywrócić pojazdu do stanu, w jakim samochód znajdował się przed szkodą. Powód miał więc pełne prawo oczekiwać zrekompensowania szkody w wysokości kosztów naprawy w autoryzowanym przez producenta serwisie, a nie miał obowiązku korzystania z proponowanego przez ubezpieczyciela tańszego warsztatu naprawczego. Koszty naprawy pojazdu ustalone przez biegłego z pewnością nie przekraczają wartości rynkowej pojazdu po szkodzie, zatem należało je uznać za celowe i ekonomicznie uzasadnione. Z tego powodu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10 302,63 zł tytułem

różnicy pomiędzy odszkodowaniem netto należnym powodowi (22 915,37 zł) a tym już wypłaconym przez pozwanego (12 612,74 zł).

Podatek VAT jako część odszkodowania

21. Powód podnosił, że należne mu odszkodowanie powinno zostać wypłacone w kwocie brutto, z uwzględnieniem podatku VAT od nabycia części i usługi naprawy. Dochodził jednak z tego tytułu tylko kwoty 500 zł.

22. Sąd podziela przyjmowane powszechnie w orzecznictwie sądowym stanowisko, wyrażone m. in. w uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z 17 maja 2007 r., sygn. III CZP 150/06, że odszkodowanie przysługujące na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego za szkodę powstałą w związku z ruchem tego pojazdu, ustalone według cen części zamiennych i usług, obejmuje kwotę podatku od towarów i usług (VAT) w zakresie, w jakim poszkodowany nie może obniżyć podatku od niego należnego o kwotę podatku naliczonego.

23. Podatek od towarów i usług został uregulowany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Na potrzeby tej ustawy przez pojazdy samochodowe rozumie się pojazdy samochodowe w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony (art. 2 pkt 34 ustawy). Miejscem dostawy towarów w przypadku towarów niewysyłanych ani nietransportowanych jest miejsce, w którym towary znajdują się w momencie dostawy (art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy). Miejscem świadczenia usług w przypadku świadczenia usług na rzecz podatnika jest miejsce, w którym podatnik będący usługobiorcą posiada siedzibę działalności gospodarczej, z zastrzeżeniem ust. 2-4 oraz art. 28e, art. 28f ust. 1 i 1a, art. 28g ust. 1, art. 28i, art. 28j ust. 1 i 2 oraz art. 28n. (art. 28b ust. 1 ustawy). W zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi, o którym mowa w art. 15, przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, z zastrzeżeniem art. 114, art. 119 ust. 4, art. 120 ust. 17 i 19 oraz art. 124. (art. 86 ust. 1 ustawy). Podatnik ma również prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, o której mowa w ust. 2, jeżeli importowane lub nabyte towary i usługi dotyczą dostawy towarów lub świadczenia usług przez podatnika poza terytorium kraju, jeżeli kwoty te mogłyby być odliczone, gdyby czynności te były wykonywane na terytorium kraju, a podatnik posiada dokumenty, z których wynika związek odliczonego podatku z tymi czynnościami (art. 86 ust. 8 ustawy). Czynności zwolnione z VAT określono w art. 43 ustawy. Jak wynika z art. 86 ust. 1 w związku z art. 43 ustawy, prawo do odliczenia podatku nie przysługuje w sytuacji, gdy nabywany towar lub usługa służy do wykonywania czynności zwolnionych z VAT (bo art. 86 ust. 1 ustawy uzależnia odliczenie od wykorzystania do wykonywania czynności opodatkowanych, czyli nie zwolnionych z podatku).

24. Przepisy polskiej ustawy o VAT implementują dyrektywę 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej. Zgodnie z art. 196 tej dyrektywy Do zapłaty VAT zobowiązany jest każdy podatnik lub osoba prawna niebędąca podatnikiem zidentyfikowana do celów VAT, na rzecz której świadczone są usługi objęte art. 44, jeżeli usługi te są świadczone przez podatnika niemającego siedziby na terytorium tego państwa członkowskiego. Art. 44 dyrektywy przewiduje, że miejscem świadczenia usług na rzecz podatnika działającego w takim charakterze jest miejsce, w którym podatnik ten posiada siedzibę swojej działalności gospodarczej. Jeżeli jednak usługi te są świadczone na rzecz stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej podatnika znajdującego się w miejscu innym niż jego siedziba działalności gospodarczej, miejscem świadczenia tych usług jest stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku braku takiej siedziby lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej miejscem świadczenia usług jest miejsce, w którym podatnik będący usługobiorcą ma stałe miejsce zamieszkania lub zwykle miejsce pobytu.

25. Jak wynika z pisma powoda z dnia 17.10.2022 r., które znajduje także potwierdzenie w powszechnie dostępnym online wykazie podatników VAT, powodowa spółka jest zarejestrowanym podatnikiem polskiego podatku od towarów i usług i nie posiada aktualnie stałego miejsca prowadzenia działalności w Polsce. Wskazuje to na to, że do sytuacji powoda najbardziej adekwatny jest opisany w opinii biegłej wariant nr 7 (k. 135v-136). Oznacza to, że zakup części w Polsce przez powoda jest czynnością opodatkowaną w Polsce podatkiem od towarów i usług, a spółka czeska będzie

miała prawo do odliczenia lub zwrotu podatków od towarów i usług zawartego w fakturę w wysokości 100%, 50% lub 0% - w zależności od sposobu jego wykorzystania. Powód wskazywał, że samochód służył sprzedaży zwolnionej z VAT, co pozwala stwierdzić, że spółce czeskiej nie będzie przysługiwało prawo do odliczenia podatku od towarów i usług zawartego w fakturze dokumentującej nabycie części do naprawy pojazdu w Polsce.

26. Z kolei, jak wskazała biegła, usługa naprawy w powyższym wariantcie podlegałaby opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej w Republice Czeskiej, a prawo do jego odliczenia zależałoby od spełnienia warunków określonych w czeskim ustawodawstwie. Jak wynika z art. 72 ust. 1 czeskiej ustawy dotyczącej podatku od wartości dodanej (cytowany w opinii uzupełniającej, k. 170), zasadniczo możliwość odliczenia podatku również zależy (tak jak w przypadku polskiej ustawy) od wykorzystywania pojazdu na cele działalności gospodarczej. W sytuacji, w której auto nie jest wykorzystywane do takiej działalności, to nie jest wykorzystywane do wykonywania czynności dających prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego na terytorium Czech, co oznaczałoby, że spółce nie przysługiwałoby prawo do odliczenia w czeskiej deklaracji VAT podatku naliczonego stanowiącego podatek należny z tytułu zakupu powyższej usługi (przy czym biegła na str. 14-15 opinii wprost odnosi się do sytuacji opisanej w wariantcie 4 opinii, ale jej wywody na temat art. 72 czeskiej ustawy o VAT i możliwości odliczenia podatku VAT na terenie Czech logicznie mogą odnosić się także do sytuacji opisanej w wariantcie 7 opinii).

27. Jak wynika z opinii biegłej, mogą wystąpić również sytuacje, w której spółka byłaby uprawniona do odliczenia lub zwrotu podatku na zasadach VAT Refund, co wymagałoby spełnienia warunków określonych w czeskim ustawodawstwie.

28. Z powyższego wynika, że nie zachodzi okoliczność, na którą powołuje się pozwany, a mianowicie prosta możliwość odliczenia podatku VAT z powodu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów. Jak wyjaśniła biegła, w takiej sytuacji nie zachodzi podstawa do odliczenia podatku, lecz podatek na terenie Polski nie jest naliczany, gdyż jego naliczenie następuje na terenie Czech (miejsce prowadzenia działalności przez spółkę), a odliczenie jest uzależnione od spełnienia wymogów przewidzianych w czeskim ustawodawstwie. Co więcej, powód w razie nabycia części przez siebie na terenie Polski (bez sprowadzania ich do Czech) podlegałby polskim przepisom o VAT, a z uwagi wykorzystywanie samochodu do celów sprzedaży zwolnionej na terenie Polski musiałby zapłacić podatek VAT bez możliwości jego odliczenia.

29. W świetle powyższego powód słusznie podnosi, że w jego przypadku celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki obejmują wydatki na terenie Polski w kwocie brutto. Nawet jeśli usługa naprawy nie byłaby objęta „polskim VAT”, to podatek taki naliczony byłby w Czechach. Z kolei nabycie przez spółkę części na terenie Polski podlegałoby opodatkowaniem VAT, a skorzystanie przez spółkę z zerowej stawki VAT przewidzianej dla wewnątrzwspólnotowej dostawy towaru wymagałoby przewiezienia samochodu i części do Czech, co niewątpliwie wiązałoby się z kolejnymi wydatkami. Pozwany nie przedstawił twierdzeń i danych, które pozwoliłyby przesądzić, że spółce przysługiwałoby prawo do odliczenia podatku od wartości dodanej na terenie Czech albo by bardziej ekonomicznie uzasadnione byłoby dokonanie naprawy samochodu w Czechach z wykorzystaniem instytucji wewnątrzwspólnotowej dostawy towaru niż naprawa samochodu na miejscu, tzn. w W., za cenę uwzględniającą podatek VAT. Z tej przyczyny Sąd zasądził kwotę 500 zł z tytułu odszkodowania w części obejmującej kwotę podatku VAT od kosztów naprawy/nabycia części w celu naprawy.

Odsetki

30. Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty odszkodowania od dnia 1 lipca 2020 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 k.p.c. Zakład ubezpieczeń zobowiązany był do wypłaty odszkodowania zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, 30 dni od złożenia zawiadomienia o szkodzie, nie później niż w ciągu 90 dni (art. 14 ust. 2 ustawy). Skoro szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi 22 stycznia 2020 r., to 30 czerwca 2020 r. niewątpliwie już okres 90 dni minął, a zatem 1 lipca 2020 r. ubezpieczyciel był w stanie opóźnienia z wypłatą odszkodowania uzasadniającym zapłatę odsetek na rzecz powoda.

31. W tej sprawie (jak to zwykle w sprawach wynikających z ubezpieczeń obowiązkowych pojazdów) wysokość szkody jako element stanu faktycznego nie była przez sąd ustalana na dzień wyrokowania – Sąd jedynie rozstrzygał o zasadności wypłacenia odszkodowania, którego wysokość została zgłoszona przez powoda już w toku postępowania likwidacyjnego. Nie było zatem podstawy do przyznawania powodowi odsetek dopiero od chwili uprawomocnienia się wyroku. Konsekwentnie należało więc uznać pozwanego za pozostającego w opóźnieniu od upływu terminu, jaki ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych przewiduje na ustalenie i wypłacenie szkody.

Koszty postępowania:

32. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na brzmieniu art. 98 § 1 k.p.c. Skoro powództwo zostało uwzględnione w całości, to powód może domagać się od pozwanego zwrotu wszystkich poniesionych kosztów, czyli kwoty 5 367 zł, na którą złożyły się opłata skarbową (17 zł), opłata od pozwu (750 zł), koszty zastępstwa procesowego (3 600 zł – na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz 1 000 zł uiszczonej przez powoda zaliczki na poczet opinii biegłego. Zasądzone koszty podlegały powiększeniu o odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

33. Na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę wyłaconą tymczasowo z rachunku Skarbu Państwa na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 1 797,67 zł.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)